

Sammendrag:

Flytrafikken i første tertial 2009

Resultater fra Avinors reisevaneundersøkelse på fly 2009 (første tertial) viser at Norwegian fortsetter å styrke sin posisjon i det norske luftfartsmarkedet. Siden forrige reisevaneundersøkelse i 2007 har Norwegian økt sin markedsandel fra 23 til 34 prosent i innenriksmarkedet, og fra 18 til 25 prosent i utenlandsmarkedet. Norwegian vekst har både kommet gjennom økt rutetilbud og økte markedsandeler på etablerte ruter. SAS er imidlertid fortsatt den klart største operatøren med 51 prosent av innenlandstrafikken og 32 prosent av reisene mellom Norge og utlandet. Resultatene viser ellers at Amsterdam har gått forbi København som den største transferlufthavnen.

Om undersøkelsen

Reisevaneundersøkelsen (RVU) på fly 2009 er den siste av en lang rekke undersøkelser som Avinor har gjennomført. Formålet med undersøkelsene er å supplere den løpende passasjerstatistikken med data om flypassasjerene og deres reisevaner. Avinor, Oslo Lufthavn og Transportøkonomisk institutt har samarbeidet om undersøkelsen, som i sin helhet er finansiert av Avinor og Oslo Lufthavn.

Reisevaneundersøkelsen på fly 2009 inkluderer både innenlands og utenlands trafikk. Utenlandsdelen omfatter i prinsippet all ruteflygning mellom Norge og utlandet. For flygninger innenlands omfatter undersøkelsen alle rutene mellom stamlufthavnene. I tillegg er det gjennomført intervjuer med passasjerer på Widerøes flygninger fra Oslo, Bergen, Trondheim, Bodø og Tromsø. Datainnsamlingen foregår i utvalgte uker gjennom hele året for å ta høyde for sesongvariasjoner. I første tertial ble det foretatt knapt 22 000 intervjuer på ruter til utlandet og knapt 14 000 intervjuer på innenriksrutene. Datamaterialet er vektet på enkeltstrekninger slik at det tilsvarer trafikken i første tertial 2009.

Flytrafikken mellom Norge og utlandet

Oslo lufthavn Gardermoen er landets desidert største lufthavn for utenlands trafikk. Med 2,7 millioner terminalpassasjerer første tertial 2009 sto Oslo lufthavn for 66 prosent av trafikken. Sandefjord er nest største lufthavn med 10 prosent av reisene (395 000 PAX), mens Bergen og Stavanger hadde henholdsvis åtte og ni prosent av trafikken. Etter hvert som rutetilbudet på andre lufthavner er forbedret er det relativt sett færre som benytter Oslo lufthavn. I 2003 reiste 72 prosent av utenlandspassasjerene over Oslo lufthavn.

Utenlandstrafikken i første tertial 2009 var på samme nivå som i 2007 (4,1 millioner terminalpassasjerer), som var sist gang RVU fly ble gjennomført. Trafikkstrukturen har imidlertid endret seg. Andelen fritidsreiser har økt, og utgjorde i alt 58 prosent av reisene i 2009 mot 55 prosent i 2007. Totalt ble det foretatt drøyt 100 000 flere fritidsreiser i første tertial 2009 sammenlignet med første tertial 2007, mens det var om lag 100 000 færre forretningsreiser (reiser til/fra arbeid inkludert).

London, København og Stockholm er de tre største destinasjonene for utenlandstrafikken. Til sammen er disse tre byene endelig destinasjon for 26 prosent av alle utenlandsreiser fra Norge. Det er stor spredning av trafikken, i alt er nærmere 500 byer rundt om i verden oppgitt som endelig destinasjon for reisen.

I alt kunne man reise direkte til om lag 90 byer med rutefly fra norske lufthavner i første tertial 2009. I 2007 var det ruter til ca 80 byer, mens drøyt 60 byer sto på programmet første tertial 2005. Dette har ført til at to av tre passasjerer når sin endelige destinasjon med første fly fra Norge. Dette er tilsvarende som i 2007, men vesentlig høyere enn i 2005 da andelen var 60 prosent. Amsterdam har gått forbi København som den største transferlufthavnen. 25 prosent av transferpassasjerene har flybytte på Schipol, mens 23 prosent bytter fly på Kastrup. I 2007 var Kastrups andel av transfermarkedet 28 prosent.

Norwegian fortsetter å kapre markedsandeler – i første tertial 2009 gikk hver fjerde reise mellom Norge og utlandet med Norwegian. I løpet av de siste to årene har Norwegian økt sin markedsandel med syv prosentpoeng. I samme periode har SAS' andel gått ned fra 35 til 32 prosent. De andre store selskapene (KLM, Ryanair, Lufthansa) har konsolidert sine posisjoner. Lufthansa øker noe, mens Widerøe og BA taper litt. Lavkostselskapene hadde til sammen 36 prosent av trafikken i første tertial 2009 mot 33 prosent i 2007. I perioden 2003-2007 økte lavkostselskapene andel med hele 23 prosentpoeng.

Flytrafikken innenlands

Innenlandstrafikken i første tertial 2009 var på samme nivå som i første tertial 2007, dvs 7,9 millioner reiser. Også her endret imidlertid trafikkstrukturen seg noe, og som for utland økte andelen fritidsreiser. 44 prosent av reisene var fritidsrelaterte og 56 prosent arbeidsrelaterte. Tilsvarende tall for første tertial 2007 var henholdsvis 40 og 60 prosent. Første tertial 2009 var det med andre ord ca 300 000 flere fritidsreiser og ca 300 000 færre forretningsreiser sammenlignet med tilsvarende periode i 2007.

SAS er fortsatt den klart største operatøren innenriks. Første tertial reiste fire millioner passasjerer med SAS, noe som tilsvarer en markedsandel på 51 prosent. Norwegian hadde 34 prosent av markedet og transporterte om lag 2,6 millioner passasjerer, mens Widerøe hadde 1,1 millioner passasjerer og en markedsandel på 14 prosent. Også på innland har Norwegian vokst betydelig de siste par årene. Fra 2007 har de hatt en trafikkvekst på hele 49 prosent, og gått fra en markedsandel på ni prosent i 2003, til 23 prosent i 2007 og nå 34 prosent. Dette har skjedd på bekostning av SAS som hadde en trafikknedgang på 17 prosent mellom første tertial 2007 og første tertial 2009.

Åpningen av Rygge sivile lufthavn har skjerpet konkurransen om passasjerene i Østlandsområdet¹. Rygge hadde i første tertial ruter innenlands med Norwegian til Stavanger (en kveldsavgang), Bergen (en avgang morgen og en ettermiddag), Trondheim (en morgen og en ettermiddag) og Bodø/Tromsø (en avgang formiddag). Rygges andel av trafikken på disse rutene i første tertial var seks prosent. Rygge betjener først og fremst bosatte/besøkende til Østfold. Seks av ti reiser genereres eller attraheres i Østfold, mens til sammen 30 prosent bor i eller skal til Oslo/Akershus. Lekkasjen går imidlertid også motsatt vei. Fortsatt er det slik at om lag 40 prosent av reisene innenlands som genereres/attraheres i Østfold går over Oslo lufthavn.

¹ Rygge deltar ikke i Avinors undersøkelse, og det har derfor ikke vært mulig å innhente data om utenlandstrafikken. Intervjuer av passasjerer på innenriksrutene er gjort på de andre lufthavnene.